

بررسی میزان و چگونگی استفاده از اینترنت در بین دانشجویان شهر اصفهان

مجید گیوی^{۱*}، معصومه نصر اصفهانی^۲

۱- عضو هیأت علمی پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا

۲- کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد دهاقان

چکیده

پژوهش حاضر به منظور دستیابی به اطلاعاتی از میزان و چگونگی استفاده دانشجویان دانشگاه‌های شهر اصفهان از اینترنت انجام می‌شود. در این پژوهش با استفاده از فرمول کوکران، تعداد ۴۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه‌های شهر اصفهان، به روش نمونه‌گیری تصادفی بر اساس متغیرهای جنس و مقطع تحصیلی و رشته تحصیلی انتخاب شده‌اند. جمعیت مورد نظر ما در این پژوهش تمامی دانشجویان دختر و پسر در دانشگاه‌های شهر اصفهان است. نتایج بدست آمده حاکی از این مطلب بود که استفاده روزافزون از اینترنت در دانشجویان به تدریج وابستگی‌هایی در آنان به وجود خواهد آورد. ضمناً بین جنس، مقطع تحصیلی و استفاده از اینترنت رابطه وجود دارد در حالی که بین رشته تحصیلی و نوع نظر و استفاده از اینترنت رابطه‌ای وجود در نهایت نتیجه گرفته شد که میزان استفاده دانشجویان پسر از سایت‌های غیراخلاقی، همسریابی، سیاسی، بیش از دانشجویان دختر، ولی میزان استفاده دانشجویان دختر، از سایت‌های دوست‌یابی و سرگرمی بیش از دانشجویان پسر است.

واژه‌های کلیدی: اینترنت، میزان استفاده، چگونگی استفاده، جنسیت، دانشجویان شهر اصفهان.

مقدمه و بیان مسأله

اینترنت بهترین ابزاری است که تاکنون برای مبادله‌ی اطلاعات اختراع شده است. اینترنت بی شک، گرایش‌ها و ارزش‌های جدیدی را در زندگی جوانان ایران مطرح کرده، و عمیقاً به هیچ وجه نمی‌توان اینترنت را از زندگی جوانان پاک کرد بسترهای تکنولوژیکی باعث شده است که جوانان به کامپیوتر به صورت چشمگیری گرایش پیدا نمایند. افراد از محیط مجازی به مثابه محیطی برای بیان هویت جدید خود استفاده می‌کنند یعنی همان هویت و شخصیتی که فرد می‌خواهد به آن برسد. این اتفاق بدی نیست، نباید به آن نگاه ارزشی داشته باشیم، بلکه باید به این بیندیشیم که چنین شرایطی چه فرصت‌ها و پتانسیلی را برای جوان ساخته است. در مورد استفاده از اینترنت سه دیدگاه متفاوت وجود دارد تعدادی جزو هواداران مطلق و بی چون و چرای اینترنت هستند و تعدادی مخالف ورود اینترنت هستند یا به اصطلاح همان تکنیک‌گریزان هستند و بیشتر به جنبه‌های منفی آن فکر می‌کنند و در این بین افراد میانه‌روی هم وجود دارند که اعتقاد به استفاده‌های درست از این تکنولوژی نوین دارند.

موضوع این تحقیق میزان و چگونگی استفاده از اینترنت در بین دانشجویان شهر اصفهان است در این کار تحقیقی، میزان و چگونگی استفاده از اینترنت به عنوان متغیر وابسته و جنسیت، رشته تحصیلی، مقطع تحصیلی، زمان استفاده، میزان اطلاع خانواده، نحوه آشنایی و نوع استفاده به عنوان متغیر مستقل در نظر گرفته شده و مورد بررسی قرار می‌گیرند. امروزه رسانه‌ها در زندگی روزمره نفوذی کامل داشته به طوری‌که بدون رسانه‌های نوین ارتباطات مختل خواهد شد به طور کل فرهنگ رسانه‌ای به صورت یک زمینه روحی و اجتماعی فرد را از تولد تا مرگ احاطه کرده است (تایرودی زاده، ۱۳۸۵: ۵). طی تحقیقات بدست آمده توسط سازمان ملی جوانان در سال‌های ۱۳۷۶ و ۱۳۸۱ و ۱۳۸۴ بیشترین کاربران اینترنت را جوانان بین ۱۸ تا ۲۸ سال تشکیل می‌دهند و این تعداد رو به افزایش است (مدیری، ۱۳۷۷: ۵۸). از این رو اهمیت پرداختن به این مسأله در میان جوانان به ویژه دانشجویان بسیار روز افزون است و این

مسئله جایگاه خاصی در میان پژوهش‌های اجتماعی پیدا کرده است.

ادبیات تحقیق

اینترنت یکی از نمودهای شاهراه ارتباطی است. اصطلاح شاهراه اطلاعاتی برای اولین بار توسط آل گور معاون رئیس‌جمهور آمریکا عنوان شد و شاید دلیل آن این بود که این شاهراه‌ها مانند بزرگراه‌های حمل‌ونقل بود که کارها را راحت و آسان می‌نمود اینترنت نمونه بارز و جامع یک شاهراه اطلاعاتی است که در بیشتر زمینه‌ها دستی توانا دارد. (جونز، ۱۳۸۱: ۲). پیدایش اینترنت به دهه ۱۹۶۰ برمی‌گردد و دولت ایالت‌متحده برای کارکردهای دفاعی این طرح را اجرا نمود (تکنولوژی نوین انفورماتیک، ۱۳۷۶: ۵-۴). در سال ۱۳۴۰ اولین سری از کامپیوترها وارد ایران شد در این زمان فقط چند سازمان دولتی مانند مرکز آمار ایران و چند بانک و ارتش از آن استفاده می‌کردند. آغاز فعالیت در ایران در سال ۱۳۶۶ شروع شد. البته فعالیت اصلی آنها از سال ۱۳۷۱ آغاز شد و شرکت مخابرات مرکز ارتباطات سینار را تاسیس نمود (گریپ، ۱۳۸۰: ۲۴).

آمار کاربران اینترنت در خاورمیانه نزدیک به ۱۷/۵ میلیون نفر است و ایران با ۸ میلیون نفر رتبه اول استفاده از اینترنت را دارا است (۲۷/۷ درصد) البته آمارهای داخلی عددی بیش از این را نشان می‌دهد متأسفانه در حال حاضر نمی‌توان آمار دقیقی ارائه داد (پرنده، ۱۳۷۸: ۲۱). در صورتی که ورود به سایت یا صفحه‌ای ممنوع باشد به اصطلاح می‌گویند فیلتر یا مسدود شده است (افخمی، ۱۳۸۳: ۲). در مورد روش‌های استفاده از اینترنت نظریات گوناگونی وجود دارد برخی معتقدند که اینترنت غیردولتی است و سیاست‌های دولت در آن نباید هیچگونه دخالتی داشته باشد و آنها عقاید خود را براساس ماهیت آزاد و ضداستبدادی اینترنت بنا می‌نهند و هیچگونه قانونمندی در آن دخیل نیست، چرا که فضای مجازی فی‌نفسه جهانی و انعطاف‌پذیر است به گونه‌ای که به افراد و سازمان‌ها امکان می‌دهد تا با گمنامی و نیز اقدام از طریق مراجع قضایی خود، از قدرت‌ها تبعیت نکنند و رفتار دولت‌ها از طریق اینترنت قابل رؤیت‌تر و مورد کنترل‌تر است.

گروهی دیگر به قانونمندی اینترنت عقیده دارند که اعمال سیاست‌های دولت بر استفاده از

اینترنت غیرممکن نمی‌باشد و مداخله با آزادی اطلاعات و تفسیر آن را که مشغله‌ای مربوط به گذشته است نقض می‌کند (اسلوین، ۱۳۸۰: ۱۹۶ و ۱۹۵). افرادی که به توسعه اینترنت معتقد هستند بر این باورند که نظارت تا حدی ضروری و مناسب می‌باشد و به نظر می‌رسد که برخی از تلاش‌ها بیشتر ناشی از هراسی اخلاقی است نه حاصل فرایندهای دقیق و آزادی‌های مورد نظر (اسلوین، ۱۳۸۰: ۱۹۵). صادرات از طریق اینترنت پیشرفت‌های بسیاری نموده است شرکت‌ها می‌توانند محصولات خود را در تمام طول شبانه روز در اختیار مردم بگذارند و از این طریق بسیاری از هزینه‌های چاپ، بسته بندی و پست را پایین بیاورند (وینگیت، ۱۳۷۹: ۴۴).

میزان استفاده از اوقات فراغت بر حسب میزان پرورش فرهنگی و سطح زندگی جوامع مختلف است بنابراین میزان اوقات فراغت یک جامعه تا حدی ویژگی‌های فرهنگ آن جامعه است. از این رو این مسأله را آیین فرهنگ نیز می‌نامند (سخی، ۱۳۸۵: ۳۷). اوقات فراغت، اوقات بیکاری نیست و به نحوی انجام می‌شود که فرد با توجه به میل و اراده خود به کاری می‌پردازد که با توجه به علاقه درونی به فعالیت‌های جسمانی، عاطفی، جمعی،... می‌پردازد این اوقات پر ارزش‌ترین سرمایه آدمی است که نبوغ و استعدادهای آدمی را پرورش می‌دهد (کریمی، ۱۳۸۰: ۵۰). دومایه جامعه‌شناس فرانسوی معتقد است که یکی از اهداف و نتایج فعالیت‌های اوقات فراغت به ظهوررساندن استعدادها و خلاقیت‌های فرد است (بابایی، ۱۳۸۲، ۲۲۰). البته در این مورد فردیت شخص خودنمایی می‌کند و در این امر نوع آموزش اجتماعی و جامعه پذیرش آن نقش به سزایی را اعمال می‌کند (صدیق اورعی، ۱۳۷۵: ۶۵-۶۲). در دهه ۱۹۸۰ فرض را بر این قرار دادند که کامپیوترها می‌توانند جای آموزگاران را بگیرند و آموزش از طریق رایانه‌ها انجام گیرد، ولی آنچنان که پیش‌بینی می‌کردند تحقق نیافت. ولی امروزه در قرن بیست و یکم افراد می‌توانند از طریق اینترنت از فرسنگ‌ها دورتر از محل زندگی خود آموزش ببینند، در کلاس درس حاضر شوند بدون اینکه وقت خود را صرف طی کردن راه کنند (عظیمی، بابک، ۱۳۷۹: ۴۵). همچنین روابطی که در اینترنت صورت می‌گیرد تعدادی سست و تعدادی دیگر مدت‌های طولانی و حتی تا آخر عمر دوام دارد (ولیس، ۱۳۸۲: ۲۵۴-۲۵۳).

معمولاً افراد بیشتر به کسانی دلبستگی پیدا می‌کنند که گرایش‌هایی شبیه به خود داشته

باشند و هر چه میزان نگرش‌های همسان بیشتر باشد افراد بیشتر به سوی یکدیگر گزینایی پیدا می‌کنند (هریس: ۱۳۷۷: ۱۰۱). بالا رفتن سن ازدواج باعث شده است که جوانان برای پیوستن به جرگه متأهلان دست به دامن تکنولوژی اینترنت و سایت‌های همسریابی شده‌اند. این راه راحت‌ترین و کم‌خرج‌ترین راه برای آشنایی جهت ازدواج است البته در این میان افرادی سودجو وجود دارند که در آمد کلانی از طریق طراحی این سایت‌ها به جیب می‌زنند (پایگاه اطلاع رسانی، ۱۳۸۷: ۲). بنا به تحقیقاتی که شهلا کاظمی پور معاون پژوهشی مرکز مطالعات و پژوهشی جمعیتی آسیا و اقیانوسیه در ابتدای سال ۱۳۸۸ انجام داد از هر ۱۰۰ مورد ازدواج ۲ ازدواج اینترنتی رخ می‌دهد (دویچوله، ۱۳۸۷: ۱). در حال حاضر در کشور ما ۲۹ سایت همسریابی فعالیت می‌کنند و در این میان دو بنگاه همسریابی اسلامی وجود دارد (سرمایه، ۱۳۸۷: ۲). با الهام از آرای گافمن می‌توان استدلال کرد که اینترنت چارچوب‌های تعاملی جدیدی را در برقراری ارتباطات بین افراد مهیا ساخته است که به رغم محدودیت‌های ذاتی خود، فرصت‌های جدیدی را نیز برای نمایش شخصیت در اختیار کاربران قرار می‌دهد. (اسلوین، ۱۳۸۰: ۱۴۳). از بعد آسیب‌های روانشناختی اینترنت می‌توان به هویت نامشخص، اضطراب، افسردگی، انزوا و اعتیاد به اینترنت به خصوص اعتیاد به چت کردن را نام برد (جهانگیر، ۱۳۸۷: ۶۳).

اینترنت در ایران مردانه است و تنها ۳۰ درصد کل کاربران را زنان تشکیل می‌دهند دستیابی به اینترنت در کشورها متفاوت البته هر چه پیش می‌رویم رشد کاربران زن از مردان بیشتر می‌شود (صدر، ۱۳۸۵: ۱). در کشورهایی که وسایل ارتباط جمعی در اختیار دولت است شناخت افکار عمومی، و واکنش مردم در برابر پیام‌ها از اهمیت خاصی برخوردار است. پژوهش در وسایل ارتباط جمعی و توجه خاصی را باید مبذول نماییم چون نه تنها باید به محتوای پیام این رسانه‌ها توجه نموده، بلکه باید با خصایص روانی- فرهنگی و اجتماعی ارسال‌کننده پیام‌ها نیز آشنایی کامل داشت (کازنو، ۱۳۸۱: ۶۷).

فضای مجازی یا همان سایبر در معنا به مجموعه‌هایی از ارتباطات درونی انسانها از طریق کامپیوتر و مسایل مخابراتی بدون در نظر گرفتن جغرافیای فیزیکی گفته می‌شود (جام جم،

۱۳۸۴:۹). دیوید بل^۱ فضای مجازی را اینگونه بیان می‌کند که فقط مجموعه‌ای از سخت‌افزار نیست، بلکه مجموعه‌ای از تعاریف نمادین است که عقاید و باورها را در قالب دادوستد اطلاعات رد و بدل می‌کند و کاربردهای بسیار زیادی در فناوری جدید ارتباطی ایفا می‌کند (هولمز، ۲۰۰۵: ۱). گاهی اوقات در کنار فضای مجازی از فرهنگ مجازی نیز استفاده می‌شود. در این مورد نظریه پردازان در حوزه فرهنگ با مسائل جدیدی چون شکل‌گیری فرهنگ جدید بازنمایی و درک از واقعیت و هویت و بسیاری از مسائل دیگر روبرو می‌شوند (بل، ۲۰۰۱).

به نظر یورگن هابرماس مهم‌ترین بعد این جهانی شدن، جهانی شدن اقتصاد بوده، اما در عرصه‌های فرهنگی نیز گرایش به تولیدات فرهنگی خاص نوعی همسانی در فرهنگ‌ها را به دنبال داشته است. وی معتقد است که فرهنگ کالایی شده آمریکایی نه تنها خود را بر سرزمین‌های دور تحمیل می‌کند، بلکه حتی در غرب نیز معنادارترین تفاوت‌ها را کمرنگ و ریشه‌دارترین سنت‌های محلی راسخ بنیان کرده است (هابرماس، ۱۳۸۴: ۱۰۲).

دسترسی به جامعه اطلاعاتی باعث شکل‌گیری جوامع با ویژگی‌های جدیدی شده است. در مجموع ماده خام آن اطلاعات است و فرایندهای حیاتی فردی و جمعی را فرا می‌گیرد و معطوف به نظام‌ها یا مجموعه‌ای از روابط شبکه‌ساز است که ریخت‌شناسی آن توأم با پیچیدگی فزاینده کنش متقابل است و انعطاف‌پذیری دارد و فرایندهای آن نه تنها برگشت‌پذیر هستند، بلکه سازمان‌ها و نهادها را نیز با تکیه به آنها می‌توان با آرایش مجدد اجزای آن اصلاح کرد و حتی به طور کلی تغییر داد و فناوری‌های خاص در درون یک نظام بسیار منسجم همگرایی دارند (محسنی، ۱۳۸۰: ۳۲). جامعه‌پذیری فرآیندی است که به موجب آن شخصی هنجارهای گروه‌هایی را که در میان آنها زندگی می‌کند، درونی می‌کند. به طوری که یک خود واحد پدیدار می‌شود (هارتون، ۱۹۸۹: ۸۹).

در مجموع روابط اینترنتی در معرض انواعی از تحریف قرار دارند چون به راحتی افراد می‌توانند خود را جذاب‌تر از آنچه هستند نشان دهند روانشناسان این مسأله را اثر مثبت‌هاله می‌نامند یعنی افراد خیلی جذاب‌تر باهوش‌تر و سازگارتر و بهتر شمرده می‌شوند (شکریگی، ۱۳۸۹: ۱).

فرضیه‌های تحقیق

فرضیه کلی: به نظر می‌رسد بین جنس و نوع استفاده از اینترنت رابطه وجود دارد.

این فرضیه به ۶ فرضیه خرد تقسیم می‌شود:

فرضیه جزئی ۱: به نظر می‌رسد دانشجویان پسر بیش از دانشجویان دختر از سایت‌های علمی استفاده می‌کنند.

فرضیه جزئی ۲: به نظر می‌رسد دانشجویان پسر بیش از دانشجویان دختر از سایت‌های جنسی استفاده می‌کنند.

فرضیه جزئی ۳: به نظر می‌رسد دانشجویان پسر بیش از دانشجویان دختر از سایت‌های همسر یابی استفاده می‌کنند.

فرضیه جزئی ۴: به نظر می‌رسد دانشجویان پسر بیش از دانشجویان دختر از سایت‌های دوست‌یابی استفاده می‌کنند.

فرضیه جزئی ۵: به نظر می‌رسد دانشجویان پسر بیش از دانشجویان دختر از سایت‌های خبری استفاده می‌کنند.

فرضیه جزئی ۶: به نظر می‌رسد دانشجویان پسر بیش از دانشجویان دختر از سایت‌های سرگرمی استفاده می‌کنند.

تجزیه و تحلیل یافته‌ها

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است در آمار توصیفی توزیع افراد نمونه بر حسب جنس، سن، مقطع تحصیلی، زمان استفاده، میزان استفاده، چگونگی استفاده، میزان اطلاع خانواده، رشته تحصیلی، نوع استفاده اینترنت آمده است. گروه سنی ۲۴-۲۱ بیشترین فراوانی و گروه سنی ۳۵-۳۱ سال کمترین فراوانی را داشته‌اند. در رشته تحصیلی بیشترین فراوانی به فنی مهندسی‌ها و علوم انسانی تعلق دارد. همچنین ۵۱/۵ درصد پاسخگویان در مقطع تحصیلی کارشناسی هستند که بیشترین فراوانی را در مقاطع تحصیلی دارند. طبق فراوانی بدست آمده بیشتر افراد از طریق دوستان خود با اینترنت آشنا شده‌اند و فقط ۱۶/۵ درصد از طریق دانشگاه آشنا شده‌اند، البته شاید دانشجویان قبل از ورود به دانشگاه با

اینترنت آشنا بوده‌اند. همچنین طبق فراوانی بدست آمده فقط تعداد کمی از دانشجویان به اعتیاد اینترنتی دچار هستند، البته شاید بعضی از دانشجویان هم به دلایلی مانند مسایل کاری ناچار به استفاده زیاد از آن بودند. در زمینه بحث‌های مورد پیگیری در اینترنت بیشتر دانشجویان برای مصارف علمی از اینترنت استفاده می‌کنند و استفاده‌های جنسی و نامطلوب در آنها بسیار کم دیده شده است. همچنین بیشتر دانشجویان در منازل خود از اینترنت استفاده می‌کردند در این میان باید دانشگاه‌ها باید توجه داشته باشند با توجه به استفاده‌های علمی و درسی دانشجویان دسترسی در دانشگاه‌ها را افزایش دهند چون در بسیاری از آنها دسترسی به اینترنت وجود نداشت. در نهایت ۶۶/۸ درصد از دانشجویان در منزل از اینترنت استفاده می‌کنند. طبق داده‌های بدست آمده بیشتر دانشجویان در اینترنت به جستجو می‌پردازند و حتی بسیاری از آنها ساعت‌ها در اینترنت وقت خود را به جستجوی بی‌هدف سپری می‌کنند بدون اینکه از سایت‌های مهم دیدن کنند. در زمینه ازدواج اینترنتی بیشتر دانشجویان نسبت به ازدواج اینترنتی نظر مساعدی ندارند و ازدواج سنتی را بر ازدواج در محیط اینترنتی ترجیح می‌دهند.

یافته‌های تحقیق

با توجه به اینکه متغیر وابسته در این تحقیق در سطح اسمی در نظر گرفته شده است سطح سنجش متغیر مستقل تعیین کننده آزمون مورد استفاده برای تعیین فرضیه‌ها خواهد بود. فرضیه ۱: به نظر می‌رسد بین جنس و نوع استفاده از اینترنت رابطه وجود دارد. با توجه به آزمون خی دو بین دو متغیر رابطه معناداری وجود دارد. از نظر استفاده از سایت‌های خبری مردان (۲۰ درصد) بیشتر از زنان (۱۴ درصد) از سایت‌های خبری استفاده می‌کنند. از نظر استفاده از سایت‌های سرگرمی زنان (۲۳/۵ درصد) بیشتر از مردان (۲۰ درصد) از سایت‌های سرگرمی استفاده می‌کنند. از نظر استفاده از سایت‌های جنسی مردان (۱۱ درصد) بیشتر از زنان (۳/۵ درصد) از سایت‌های جنسی استفاده می‌کنند. از نظر استفاده از سایت‌های علمی زنان (۳۲ درصد) بیشتر از مردان (۲۷ درصد) از سایت‌های علمی استفاده می‌کنند. از نظر استفاده از سایت‌های چت و گفتگو زنان (۱۱/۵ درصد) بیشتر از مردان (۱۰ درصد) از سایت‌های چت و گفتگو استفاده می‌کنند. از نظر استفاده از سایت‌های دریافت مقاله زنان (۱۵/۵ درصد) بیشتر

از مردان (۱۲ درصد) از سایت‌های دریافت مقاله استفاده می‌کنند. با توجه به نظریات میلر در این تحقیق نوع استفاده زنان نسبت به مردان متفاوت است در مجموع زنان با نوعی شکاف جنسیتی روبرو هستند، زنان از همان دوران کودکی با خصایص دخترانه بزرگ می‌شوند و خیلی از مسایل برای آنها دست و پاگیر است در صورتی که پسران با نوعی آزادی جنسیتی روبرو هستند. در جوامع اسلامی خصوصاً کشور ما روابط بین دختر و پسر بسیار محدود است و به نوعی خلاف قوانین اجتماعی محسوب می‌شود، البته مردان در ایجاد رابطه با جنس مخالف بسیار راحت‌تر از زنان هستند و بیشتر افراد این امر را برای مردان زشت و ناپسند قلمداد نمی‌کنند بر همین اساس چون زنان به دلیل تمایلات درونی مایل به به برقراری ارتباط با جنس مخالف هستند از طریق محیط سایبر سعی در ایجاد ارتباط هستند و از این طریق می‌توان به طور پنهانی ارتباط داشت، بدون اینکه دیگران از آن اطلاعی داشته باشند.

فرضیه ۲: به نظر می‌رسد بین رشته تحصیلی و نوع استفاده از اینترنت رابطه وجود دارد.

با توجه به نتایج بدست آمده از طریق آزمون خی دو رابطه معناداری بین رشته تحصیلی و نوع استفاده از اینترنت وجود ندارد. دانشجویان رشته‌های علوم انسانی از نظرنوع استفاده از سایت‌های خبری (۱۷/۳ درصد)، سایت‌های سرگرمی (۲۲/۱ درصد)، سایت‌های جنسی (۵/۸)، سایت‌های علمی (۲۵ درصد) سایت‌های چت و گفتگو (۱۰/۶ درصد)، سایت‌های دریافت مقاله (۱۹/۲ درصد) هستند. دانشجویان رشته‌های هنر از نظرنوع استفاده از سایت‌های خبری (۱۸/۴ درصد)، سایت‌های سرگرمی (۲۱/۱ درصد)، سایت‌های جنسی (۵/۳)، سایت‌های علمی (۲۳/۷ درصد) سایت‌های چت و گفتگو (۱۳/۲ درصد)، سایت‌های دریافت مقاله (۱۸/۴ درصد) هستند. دانشجویان رشته‌های علوم پایه از نظرنوع استفاده از سایت‌های خبری (۱۷/۶ درصد)، سایت‌های سرگرمی (۲۷/۹ درصد)، سایت‌های جنسی (۵/۹)، سایت‌های علمی (۳۵/۳ درصد) سایت‌های چت و گفتگو (۷/۴ درصد)، سایت‌های دریافت مقاله (۵/۹ درصد) هستند. دانشجویان رشته‌های فنی مهندسی از نظرنوع استفاده از سایت‌های خبری (۱۵/۳ درصد)، سایت‌های سرگرمی (۱۸/۳ درصد)، سایت‌های جنسی (۹/۹)، سایت‌های علمی (۳۰/۵ درصد) سایت‌های چت و گفتگو (۱۴/۵ درصد)، سایت‌های دریافت مقاله (۱۱/۵ درصد) هستند. دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی از نظرنوع استفاده از سایت‌های خبری (۱۷/۹ درصد)،

سایت‌های سرگرمی (۲۱/۴ درصد)، سایت‌های جنسی (۷/۱)، سایت‌های علمی (۳۲/۱ درصد) سایت‌های چت و گفتگو (۵/۴ درصد)، سایت‌های دریافت مقاله (۱۶/۱ درصد) هستند. فراهم آمدن منابع و مراجع جدید، ذهنیت و هویت افراد را دچار دگرگونی کرده است و این مسأله به منطقه یا کشور خاصی محدود نمی‌شود، بلکه تمام جوامع را کم‌وبیش دربر گرفته است و افراد از طریق آشنایی با فضای مجازی با بیرون ارتباط برقرار می‌نمایند و بیشتر افراد طبق سلیق خود از آن استفاده می‌کنند و بیشتر سایت‌هایی که روزانه به آن مراجعه می‌کنند هیچگونه ارتباطی به رشته تحصیلی آنها ندارد، بلکه بر حسب علایق خود و هدف‌های خود سایت‌های مورد نظر خود را انتخاب می‌نمایند.

فرضیه ۳: به نظر می‌رسد بین مقطع تحصیلی و نوع استفاده از اینترنت رابطه وجود دارد. با استفاده از آزمون خی دو بین مقطع تحصیلی و نوع استفاده از اینترنت رابطه وجود دارد. وضعیت گویای این است که دانشجویان مقطع کاردانی از نظرنوع استفاده از سایت‌های خبری (۱۶/۷ درصد)، سایت‌های سرگرمی (۲۵/۴ درصد)، سایت‌های جنسی (۱۲/۷)، سایت‌های علمی (۲۳ درصد) سایت‌های چت و گفتگو (۱۰/۳ درصد)، سایت‌های دریافت مقاله (۱۱/۹ درصد) هستند. وضعیت گویای این است که دانشجویان مقطع کارشناسی از نظرنوع استفاده از سایت‌های خبری (۱۵ درصد)، سایت‌های سرگرمی (۲۲/۸ درصد)، سایت‌های جنسی (۴/۹)، سایت‌های علمی (۳۰/۱ درصد) سایت‌های چت و گفتگو (۱۲/۶ درصد)، سایت‌های دریافت مقاله (۱۴/۶ درصد) هستند. وضعیت گویای این است که دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد از نظرنوع استفاده از سایت‌های خبری (۲۴/۴ درصد)، سایت‌های سرگرمی (۷/۳ درصد)، سایت‌های جنسی (صفر درصد)، سایت‌های علمی (۵۳/۷ درصد) سایت‌های چت و گفتگو (۴/۹ درصد)، سایت‌های دریافت مقاله (۹/۸ درصد) هستند. وضعیت گویای این است که دانشجویان مقطع دکتری و بالاتر از نظرنوع استفاده از سایت‌های خبری (۲۲/۲ درصد)، سایت‌های سرگرمی (۱۸/۵ درصد)، سایت‌های جنسی (۱۱/۱)، سایت‌های علمی (۱۸/۵ درصد) سایت‌های چت و گفتگو (۷/۴ درصد)، سایت‌های دریافت مقاله (۲۲/۲ درصد) هستند. ولمن معتقد است افرادی که از تحصیلات عالیه برخوردار هستند چون از سطح علمی بالاتری برخوردار می‌باشند بسیار بیشتر از افراد کم سواد از این فناوری استفاده می‌کنند.

در مجموع امروزه برای بالا بردن سطح اطلاعات افراد ناچار به استفاده از فناوری‌های نوین می‌باشند و هر چقدر که تحصیلات بالاتر رود نیاز به بالابردن سطح اطلاعات بیشتر می‌شود و برای بالابردن اطلاعات اینترنت بسیار مفید است. نتایج بدست آمده حاکی از این مطلب بود که استفاده روز افزون از اینترنت در دانشجویان به تدریج وابستگی‌هایی در آنان به وجود خواهد آورد که اکثر دانشجویان از این وابستگی تدریجی آگاهی نداشتند.

فرضیه ۴: به نظر می‌رسد نوع نظر نسبت به اینترنت بین زنان و مردان متفاوت است. با توجه به T بدست آمده و سطح معناداری، اختلاف معناداری بین دختران و پسران در مورد اینترنت وجود ندارد. با استفاده از آزمون T نسبت به این مسأله نوع نظر متفاوت است.

جدول ۱ - آزمون T و تفاوت میانگین بین جنس و اینترنت

جنس	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	آماره تی	سطح معناداری
زن	۲۰۰	۱۰/۵۰۲	۲/۳۸۳	۱/۱۶۳	۰/۲۴۵
مرد	۲۰۰	۱۰/۸۰۱	۲/۷۴۴		

رابرتسون معتقد است که اگر جنسیت تا حد زیادی از طریق ذاتی تعیین شود باید مشابهت‌های نقش‌ها و پایگاه‌های زنان و مردان در همه فرهنگ‌ها بسیار بیشتر از این باشد درحالی که چنین حالتی وجود ندارد و ویژگی‌های جنسیتی در فرهنگ کشور ما متفاوت است و نقش پدر و مادر و محیط‌هایی که فرد در آن اجتماعی وارد می‌شود بسیار مؤثر است. در اینترنت علایق مردان و مردان متفاوت است زنان بخاطر روح لطیف خود به مواردی علاقه دارند که امکان دارد مردان به آن مسایل علاقه‌ای از خود نشان ندهند مردان به این محیط اعتماد بیشتری دارند و بیشتر سعی بر این دارند که حقیقت را بیان کنند، اما زنان به دلیل همان تفاوت‌های جنسیتی و جو حاکم جامعه سعی در پنهان کردن هویت اصلی خود دارند.

نتیجه گیری

نتایج نشان می‌دهد که دانشجویان نسبتاً ساعات زیادی از اینترنت استفاده نمی‌کنند به طوریکه ۴۹/۵ درصد از آنها در هفته فقط حدود ۵-۱ ساعت از اینترنت استفاده می‌کنند و نسبتاً به این رسانه نوین معتاد نیستند. اما موضوع مهمتر اینکه بیشتر دانشجویان برای استفاده‌های علمی از اینترنت استفاده می‌کنند و ۲۱/۸ درصد آنها جهت سرگرمی به این سایت‌ها مراجعه می‌کنند و به دلیل علاقه به اطلاعات روز دنیا و اخبار ۱۷ درصد آنها از سایت‌های خبری استفاده می‌کنند و استفاده از سایت‌های جنسی از در صد پایین‌تری نسبت به بقیه بحث‌ها برخوردار است. نتایج حاصله نشان می‌دهد که ۳۷/۳ درصد دانشجویان بیشتر به جستجو در سایت‌هایی چون گوگل و یاهومی پردازند و سایت خاصی را مد نظر ندارند یا به عبارتی به جستجوی بدون هدف می‌پردازند. میزان اطلاع خانواده‌ها در مورد استفاده آنها در حد متوسط است و ۴۷ درصد افراد عنوان کرده‌اند که خانواده آنها اطلاع متوسطی از نحوه استفاده آنها دارند و تنها ۴/۵ درصد از خانواده‌ها از چگونگی استفاده آنها اطلاع زیادی دارند البته در این مورد، این نظر خود دانشجویان است و خانواده‌ها در بعضی از موارد بر فرزندان خود توجه لازم را دارند در صورتیکه خود فرزندان متوجه این امر نمی‌شوند. در استفاده از اینترنت مردان بیشتر از زنان از سایت‌های خبری استفاده می‌کنند و زنان بیشتر از مردان از سایت‌های سرگرمی استفاده می‌کنند. در استفاده از سایت‌های جنسی مردان بیشتر از زنان استفاده می‌کنند البته در اینجا باید اضافه نمود که زنان در ابراز عقاید خود محتاط‌تر می‌باشند در اینجا نتایج نشان می‌دهد که مردان از اینگونه سایت‌ها بیشتر استفاده می‌کنند شاید در اینجا هم جامعه‌پذیری جنسیتی بی‌تأثیر نباشد. زنان بیشتر از مردان از سایت‌های علمی استفاده می‌کنند همچنین زنان از سایت‌های دوست‌یابی بیشتر از مردان استفاده می‌کنند شاید دلیل آن همان ممنوعیت‌های جنسیتی است که در میان زنان در دنیای واقعی بیشتر از مردان است. علاوه بر آن رشته تحصیلی تأثیری در استفاده از اینترنت نمی‌گذارد مقطع تحصیلی بر استفاده از اینترنت تأثیر می‌گذارد و نوع استفاده در مقاطع تحصیلی متفاوت است.

منابع

- ۱- آتش پور، حمید، کاظمی، احسان، (۱۳۸۳) آسیب شناسی و روانشناسی اینترنت، چاپ اول، انتشارات محبان، اصفهان.
- ۲- اسلوین، جیمز، (۱۳۸۰)، اینترنت و جامعه، ترجمه: گیلوری، عباس و رادپاو، علی، نشر کتابداری، تهران.
- ۳- آزاد، اسداله، (۱۳۸۶)، اطلاعات و ارتباطات، نشر کتابدار، تهران.
- ۴- بنیامین صدر، نشریه همشهری ۸۵/۸/۲۰.
- ۵- پرنده، علی، (۱۳۸۰)، کاربرد اینترنت در پژوهش، چاپ اول، دفتر پژوهشهای فرهنگی.
- ۶- تایرودی زاده، هاجر، (۱۳۸۵)، مقایسه رفتار اطلاع یابی آموزشی پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی علوم انسانی و فنی و مهندسی در استفاده از اینترنت، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا تهران.
- ۷- تکنولوژی نوین انفورماتیک، (۱۳۷۶)، همه چیز در مورد اینترنت، چاپ اول، انتشارات بین المللی حافظ، تهران.
- ۸- روزنامه جام جم (۱۳۸۴)، ۱۲ دی، فضای مجازی چیست.
- ۹- شکرپیگی، عالیه، (۱۳۸۹) بانک مقالات ارتباطات اجتماعی- ابزارهای جامعه شناختی چگونگی برقراری ارتباطات انسانی <http://www.vista.ir/?view=article&id=296244>
- ۱۰- جونز، دنیس، (۱۳۸۱)، همه کار با اینترنت، موسسه فرهنگی و هنری دیباگران تهران.
- ۱۱- جهانگیر، عیسی، (۱۳۸۷)، آسیب‌های روانشناختی اینترنت، مجله ره‌آورد نور، شماره ۷
- ۱۲- دویچوله خبرگزاری آلمان- (1388)، مقاله رواج همسر یابی در اینترنت <http://hammihannews.com>
- ۱۳- کازانو، ژان، (۱۳۸۱)، جامعه شناسی وسایل ارتباط جمعی، ترجمه: ساروخانی، باقر ومحسنی، منوچهر، چاپ هفتم، انتشارات اطلاعات، تهران.
- ۱۴- کویلی، پل، (۱۳۸۷)، نظریه‌های ارتباطات ° مفاهیم انتقادی در مطالعات رسانه ای و فرهنگی.

۱۵- لیتل جان، استیفن (۱۳۸۴) نظریه‌های ارتباطات، ترجمه: نوربخش، مرتضی، انتشارات جنگل، تهران.

۱۶- محسنی، منوچهر، (۱۳۸۰)، جامعه‌شناسی جامعه اطلاعاتی، چاپ اول، انتشارات نشر دیدار، تهران.

۱۷- مدیری، ناصر، نورپناه، شاکر، بنفشه. (۱۳۷۷)، اینترنت در ایران و جهان، چاپ دوم، دانشگاه هرمزگان-هابرماس، یورگن. (۱۳۸۴)، دگرگونی ساختاری حوزه عمومی، ترجمه، محمدی، جمال، چاپ اول، نشرنی.

۱۸- وینگیت، فیلیپا، (۱۳۷۹)، به اینترنت خوش آمدید، ترجمه: پرنده، علی، چاپ دوم، دفتر نشر فرهنگ اسلامی.

- 19- David, Holmes. (2005). technology and society, Communication theory , media and society. publications ,London , Thousands oaks , Sage
- 20- Horton B. Paul, chester L. Hunt, (1989). sociology, 5th printing London, Mc Graw- hill Book Company.
- 21- Angell, Helena Mary (2005). What music videos teach at-risk adolescent girls :making a case for media literacy curriculum. A doctoral dissertation of Philosophy. University of Florida
- 22- Kean. J (2004) Structural transformation of the public sphere , in The information society reader , Edited by Frank Webster, London and New York , Routledge
- 23- Piette, J & , Giroux, L. (2001). The theoretical foundations of media - education programs. In R. Kubey (Ed.) , Media literacy in the information age :Current Perspectives (pp. 89-134). New Brunswick, NJ: Transaction
- 24- Holand , w. B. hawkins, M. (1972). technology of computer uses in instruction. in Levin. the emerging technology (new york:mcgrowhil,